

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена основним проблемам правового забезпечення державної підтримки інноваційної діяльності. В роботі досліджено основні види фінансової та податкової підтримки суб'єктів інноваційної діяльності. Виявлено певні «прогалини» в Законі України «Про інноваційну діяльність» в частині визначення правового механізму надання такого виду фінансової підтримки інноваційної діяльності як кредитування інноваційних проєктів. Автором статті встановлено невідповідність положень Статуту Державної інноваційної фінансово-кредитної установи основній меті такого виду фінансової підтримки інноваційної діяльності, як надання державних гарантій банкам, що здійснюють кредитування інноваційних проєктів. Розроблено законодавчі пропозиції з вдосконалення певних видів фінансової підтримки інноваційної діяльності як пільгове кредитування, надання державних гарантій комерційним банкам, які здійснюють кредитування інноваційних проєктів, майнове страхування реалізації інноваційних проєктів та фінансовий лізинг. Запропоновано вдосконалення законодавчих критеріїв конкурсного відбору інноваційних проєктів з метою надання суб'єктам інноваційної діяльності певних видів фінансової підтримки.

У статті проаналізовано особливості правового режиму державної підтримки інноваційної діяльності технологічних парків. Встановлено недосконалість видів державної підтримки інноваційної діяльності технологічних парків, які передбачені діючим законодавством України.

Автором роботи запропоновані шляхи вдосконалення діючого законодавства про технологічні парки шляхом внесення доповнень до Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» у частині зобов'язання всіх технологічних парків, які входять до спеціального режиму, що передбачений цим законом, створення спеціалізованих фінансово-кредитних установ, які повинні здійснювати кредитування інноваційних проєктів суб'єктів малого підприємництва. Вказане кредитування повинно здійснюватися за рахунок грошових коштів, що отримують технологічні парки або їх керівні органи внаслідок надання їм цільових субсидій, передбачених законом.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційний проєкт, фінансова підтримка, кредитування, фінансовий лізинг, пільгове оподаткування, технологічний парк.

Постановка проблеми. Необхідність переходу економіки України на інноваційну модель подальшого розвитку продиктована реаліями сьогодення. Скоорочення фінансових можливостей підтримки інноваційної сфери як з боку держави, так і з боку приватних підприємств, зниження інноваційного попиту з боку підприємств, недостатня сформованість інноваційної інфраструктури актуалізують питання фінансового забезпечення інноваційного розвитку. Питання обсягу ресурсів, що забезпечують інноваційний процес, так і ефективності інститутів, які спрямовують потоки ресурсів і координують різні ланки інноваційної діяльності є критично важливими для української економіки.

Незадовільний стан інноваційної активності переважної частини суб'єктів господарювання України пояснюється перш за все обмеженістю фінансових

ресурсів, спрямованих на інвестування реалізації інноваційних проєктів. Прийняті за останні декілька десятиріч нормативно-правові акти, які визначають правові засади державної підтримки інноваційної діяльності, не містять дієвого правового механізму надання суб'єктам інноваційної діяльності доступної фінансової підтримки інноваційних проєктів. Основні законодавчі акти в сфері інноваційної діяльності є нечіткими та неузгодженими, що унеможливує отримання суб'єктами господарювання фінансової підтримки реалізації їх інноваційних проєктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню правового забезпечення державної підтримки інноваційної діяльності присвячено роботи різних авторів, зокрема: Ю. С. Атаманової, В. Глібоко, О. В. Розгон, Ю. В. Георгієвського та інших. Проте більшість досліджень носить суто економічний

характер і немає тісної «прив'язки» до чинного національного і зарубіжного законодавства.

Мета статті – дослідження проблем правового забезпечення державної підтримки інноваційної діяльності та розробка законодавчих пропозицій з вдосконалення таких видів державної підтримки суб'єктів інноваційної діяльності як фінансова підтримка реалізації інноваційних проектів та пільгове оподаткування.

Виклад основного матеріалу. Основні види фінансової підтримки інноваційної діяльності визначені ст. 17 Закону України «Про інноваційну діяльність», до яких відносяться:

а) повне безвідсоткове кредитування (на умовах інфляційної індексації) пріоритетних інноваційних проектів за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів;

б) часткове (до 50 %) безвідсоткове кредитування (на умовах інфляційної індексації) інноваційних проектів за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів за умови залучення до фінансування проекту решти необхідних коштів виконавця проекту і (або) інших суб'єктів інноваційної діяльності;

в) повна чи часткова компенсація (за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів) відсотків, сплачуваних суб'єктами інноваційної діяльності комерційним банкам та іншим фінансово-кредитним установам за кредитування інноваційних проектів;

г) надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів;

д) майнове страхування реалізації інноваційних проектів у страховиків відповідно до Закону України «Про страхування» [1].

Вказаною нормою закону не передбачено максимально можливі строки повернення грошових коштів за отриманими кредитами для реалізації інноваційних проектів. Основна мета видачі інноваційних кредитів з бюджетних коштів має виявлятися не тільки у якнайшвидшому поверненні коштів і стягненні відсотків їх використання, а й у створенні найсприятливіших умов реалізації інноваційних проектів. Однією з таких умов є так званий пільговий період кредитування, протягом якого суб'єкт інноваційної діяльності звільняється від оплати коштів щодо погашення «тіла» кредиту та відсотків за використання кредитних ресурсів. Такий підхід має «міцно» закріпитися у чинному законодавстві України. У техніко-юридичному плані реалізація зазначеного становища бачиться у доповненні до ст. 17 Закону Укра-

їни «Про інноваційну діяльність» частиною 3 та 4 такого змісту: «3. Кредитування інноваційних проектів, передбачене частиною 1 пунктами а і б цієї статті, здійснюється шляхом видачі суб'єктам інноваційної діяльності середньострокових (від одного до трьох років) та довгострокових (від трьох до семи років) кредитів. Для суб'єктів інноваційної діяльності, які отримали кредити за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів, встановлюється пільговий порядок їх погашення. За бажанням суб'єкта інноваційної діяльності оплата коштів по поверненню суми кредиту та відсотків може здійснюватися через один рік (для середньострокових кредитів) та через два роки (для довгострокових кредитів) з моменту їх надання.

4. Умова договору щодо обов'язкової оплати суб'єктами інноваційної діяльності грошових коштів щодо повернення суми кредиту та відсотків раніше одного року (для середньострокових кредитів), та раніше двох років (для довгострокових кредитів) з моменту їх надання є нікчемною».

Практично нереалізованим на сьогоднішній день є такий вид фінансової підтримки інноваційної діяльності, як надання державних гарантій комерційним банкам, які здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів. Реалізацію вказаного виду фінансової підтримки інноваційної діяльності здійснює Державна інноваційна фінансово-кредитна установа. У зв'язку з цим звертає на себе увагу п.16 Статуту Державної інноваційної фінансово-кредитної установи (далі – ДІФКУ), виходячи з якої випливає, що ДІФКУ не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава не відповідає за зобов'язаннями ДІФКУ [2]. Такий підхід до визначення механізму відповідальності ДІФКУ за своїми зобов'язаннями перед кредиторами значно знижує ефективність надання фінансової підтримки суб'єктам інноваційної діяльності у вигляді державних гарантій під реалізацію інноваційних проектів. ДІФКУ, маючи дуже обмежений обсяг фінансових коштів, навряд чи зможе стати привабливим гарантом для комерційних банків, які кредитують інноваційні проекти. Поліпшенню ситуації може сприяти формування механізмів юридичної відповідальності держави перед кредиторами за зобов'язаннями ДІФКУ у разі надання нею відповідних гарантій щодо кредитування інноваційних проектів, що пройшли державну реєстрацію. У зв'язку з цим пропонується п.16 Статуту ДІФКУ викласти у такій редакції: «Установа відповідає за своїми зобов'язаннями в межах її майна. Установа не відповідає за зобов'язаннями держави, держава не відповідає за зобов'язаннями Установи, за винятком випадків, коли Установа виступає гарантом перед комерційним банком або іншою фінансово-

кредитною установою (крім установ державної та комунальної форми власності), що кредитує зареєстрований в установленому законом порядку інноваційний проект». Аналогічне положення має бути закріплено і в Законі України «Про інноваційну діяльність».

Потребує вдосконалення ч.1 п.в ст. 17 Закону «Про інноваційну діяльність» щодо розширення кола фінансово-кредитних установ, яким можуть бути надані державні гарантії. Закон до них відносить лише комерційні банки. Поповнення цього списку вбачається за рахунок включення до нього інших фінансово-кредитних установ недержавної форми власності, які кредитують пріоритетні інноваційні проекти. Потребує деталізації і сам порядок надання державних гарантії для кредитування інноваційних проектів. При визначенні критеріїв відбору інноваційних проектів для надання під їхню реалізацію відповідних державних гарантії необхідно виходити не лише з їхньої пріоритетності, а й керуватися іншими економічними складовими. Зокрема, має йтися про рівень ризику реалізації інноваційного проекту. Однією з основних показників оцінки таких ризиків може бути наявність позитивних результатів щодо проведених НДДКР. Вказаний імператив слід закріпити і під час вирішення питання про доцільність надання державних гарантії щодо комерційного кредитування інноваційних проектів.

Не отримала належного відображення у чинному законодавстві регламентація такого виду державної підтримки інноваційної діяльності як майнове страхування реалізації інноваційних проектів у страховиків (ч.1 п. д ст. 17 Закону «Про інноваційну діяльність»). Не містять згадки про цей вид фінансової підтримки інноваційних проектів та спеціальні нормативні акти, що регламентують діяльність ДІФКУ.

Розробка законодавчих механізмів регламентації процедури майнового страхування інноваційних проектів повинна включати не лише формулювання критеріїв відбору таких проектів, а й сам порядок перерахування бюджетних коштів ДІФКУ страховим компаніям. Потребує уточнення перелік таких страхових компаній, а також максимально можливі суми страховки.

Цікавим для обговорення є такий вид державної підтримки інноваційних проектів як надання фінансового лізингу. Для цього державна інноваційна фінансово-кредитна установа здійснює купівлю основних фондів, необхідних для реалізації проекту та надалі передає їх суб'єкту інноваційної діяльності. Можливість надання такого виду державної підтримки була передбачена у Положенні, що діяло, про формування та використання коштів Української державної інноваційної компанії. Закон «Про інноваційну діяльність» не дає однозначних відповідей

на питання щодо можливості надання фінансового лізингу (з бюджетних коштів) Державними інноваційними фінансово-кредитними установами суб'єктам господарювання під реалізацію їх інноваційних проектів. Як було зазначено, ч.1 ст. 17 Закону «Про інноваційну діяльність» передбачає лише п'ять видів фінансової підтримки інноваційних проектів, до яких надання фінансового лізингу не входить.

Тим часом, певні згадки про цей вид фінансової підтримки містяться в ч.8 ст. 19 Закону «Про інноваційну діяльність», виходячи з якої надання кредитів або передача майна до лізингу здійснюється Державними інноваційними фінансово-кредитними установами за умови наявності гарантії повернення коштів у вигляді застави майна, договору страхування, банківської гарантії, договору поруки тощо. У свою чергу, Державна інноваційна фінансово-кредитна установа за рахунок коштів Державного бюджету може надавати суб'єктам інноваційної діяльності для реалізації ними інноваційних проектів фінансову підтримку, види якої передбачені ст. 17 Закону «Про інноваційну діяльність». Виходячи з цього, можна дійти висновку, що купівля та подальша передача майна в лізинг може здійснюватися ДІФКУ виключно з небюджетних джерел, обсяги яких дуже обмежені. Вирішення цієї проблеми бачиться у вигляді доповнення ч.1 ст. 17 Закону «Про інноваційну діяльність» пунктом наступного змісту: «*е) купівля (з бюджетних коштів) основних виробничих та невикористаних фондів, необхідних для реалізації інноваційних проектів, з їх подальшою передачею у фінансовий лізинг виконавцям цих проектів*».

Певний розвиток у чинному законодавстві набув і такий вид державної підтримки інноваційної діяльності, як пільгове оподаткування. В результаті тривалих правотворчих дебатів даний вид державної підтримки інноваційної діяльності був схильний до істотних змін. На сьогоднішній день право на отримання спеціальних податкових пільг має лише певна категорія суб'єктів інноваційної діяльності, а саме учасники та спільні підприємства технопарків та технопарки, створені у формі юридичної особи. Як справедливо зазначають С.В. Глібок та М.В. Гомон, проаналізований стан законодавчого забезпечення підтримки інноваційної діяльності свідчить про нагальну потребу проведення ефективної державної політики щодо стимулювання інноваційних процесів, зокрема, шляхом оновлення механізмів пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності [3].

Відповідно до статті ст. 7 Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» (далі – Закон про технопарки) для реалізації проектів технологічних парків технологічним паркам, їх учасникам та спільним підприєм-

ствам, що виконують проекти технологічних парків, державою надаються цільові субсидії у вигляді сум ввізного мита, що нараховуються згідно з митним законодавством України, при ввезенні в Україну для реалізації проектів технологічних парків нових устаткування, обладнання та комплектуючих, а також матеріалів, які не виробляються в Україні. Суми ввізного мита, що нараховуються згідно з митним законодавством України при ввезенні в Україну для реалізації проектів технологічних парків нових устаткування, обладнання та комплектуючих, а також матеріалів, які не виробляються в Україні, технологічні парки, їх учасники та спільні підприємства не перераховують до бюджету, а зараховують на спеціальні рахунки технологічних парків, їх учасників та спільних підприємств. При цьому на спеціальні рахунки учасників технологічних парків та спільних підприємств, які є виконавцями проектів технологічних парків, зараховуються 50 відсотків сум ввізного мита, а решта 50 відсотків сум ввізного мита зараховуються на спеціальний рахунок керівного органу відповідного технологічного парку [4].

Показово, що порядок цільового використання коштів керівного органу технопарку законом чітко не регламентовано. Відповідно до ч.1 ст. 8 Закону про технопарки кошти, зараховані на спеціальні рахунки технологічних парків, їх учасників та спільних підприємств при реалізації проектів можуть бути ними використані, у тому числі на науково-організаційну діяльність керівного органу технопарку, проведення та участь у наукових конференціях, семінарах та виставках, публікацію результатів наукових досліджень з пріоритетних напрямів діяльності технопарків. Привертає увагу специфіка суб'єктного складу, що використовує дані кошти. Закон визначає, що до нього входять технопарки, їхні учасники та спільні підприємства під час реалізації проектів. Логічно припустити, що йдеться про виконавців проектів. Водночас, виходячи із ч.1 п.4 ст. 1 Закону про технопарки, одним із учасників технопарку є і його керівний орган, на якого за договором покладено функції поточного керівництва діяльністю технопарку. Проте навряд чи такий орган здійснює реалізацію інноваційних проектів.

Дещо полегшує юридичне тлумачення аналізованої норми зміст ч.3 ст. 8 Закону про технопарки, згідно з якою кошти цільових субсидій, зараховані на спеціальний рахунок керівного органу технологічного парку при реалізації проектів технопарку, можуть бути використані протягом усього строку дії свідоцтва про державну реєстрацію технологічного парку. Очевидно, що йдеться про кошти керівного органу технопарку, які зараховуються на його спеціальні рахунки в результаті успішної реалізації проектів технологічного парку, які в подальшому мо-

жуть бути використані на науково-організаційну діяльність та інші перераховані вище заходи. Отже, спектр напрямів такого використання дуже широкий. Так, відповідно до ст. 1 Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» науково-організаційною діяльністю є діяльність, спрямована на методичне, організаційне забезпечення та координацію наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності [5].

Розпливчастість такого визначення не дає змоги окреслити всі напрямки використання фінансових коштів, що зараховуються на спеціальний рахунок керівного органу технопарку. Крім організації конференцій, семінарів і виставок у зміст науково-організаційної діяльності керівного органу технопарку входять інші функції. Відповідно ч.1 п.4 ст. 1 Закону про технопарки, до них належить оформлення проектів технологічного парку, підготовка звітів про його діяльність, подання інтересів учасників технопарку в органах державної влади та місцевого самоврядування, та інші функції, передбачені договором про спільну діяльність технопарку. Чинне законодавство не визначає порядок укладання та утримання договорів про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів учасників технопарку. Законодавець обмежився лише загальними фразами, що такий договір повинен містити відомості про склад учасників технопарку, їх права та обов'язки, пріоритетні напрямки діяльності технопарку, органи управління та керівний орган технологічного парку, їх повноваження та порядок прийняття рішень, порядок фінансування таких органів, прийняття нових учасників технопарку та їх виключення, порядок ліквідації технологічного парку.

Загальні положення щодо укладання договорів про спільну діяльність містяться в главі 77 ЦК України. Проте її правові норми не розкривають всієї специфіки відносин, що виникають у процесі укладання, виконання, зміни та припинення договорів про спільну діяльність без об'єднання вкладів учасників. Потребують деталізації істотні умови договорів про спільну діяльність учасників технопарків. Зокрема, залишаються поза увагою законодавця такі питання, як порядок та критерії прийняття нових та виключення чинних учасників технопарку. Відсутність чіткої правової процедури здійснення вищезгаданих юридично значимих дій неминуче призводить до порушення балансу інтересів керівних органів технологічних парків та його потенційних учасників. Фактично це позбавляє можливості багатьох претендентів на входження до складу учасників технопарку захистити свої законні права у разі необґрунтованої відмови у прийнятті.

Слід зазначити, що діяльність технологічних парків, створених у формі юридичної особи, «гене-

тично» не націлена на створення умов для надання відповідної підтримки суб'єктам малого інноваційного підприємництва. Єдиним способом входження у правовий режим їх інноваційної діяльності інших суб'єктів є створення спільного підприємства, мінімальний внесок у статутний фонд якого становить 50 тис. доларів США [4]. Звісно ж, для більшості суб'єктів малого інноваційного підприємництва такі умови є неприйнятними. Причиною цього є не лише дефіцит фінансових коштів, які необхідно вносити до статутного фонду спільного підприємства, а й передача частини корпоративних прав до технологічного парку. Винятки становлять лише ті випадки, коли технопарк виступає одним із основних фінансових «донорів» інноваційного проекту, інвестуючи значні матеріальні ресурси до статутного фонду спільного підприємства.

Підвищення ефективності використання фінансових засобів технологічних парків, одержаних внаслідок пільгового оподаткування виконавців їх інноваційних проектів, бачиться у внесенні наступних доповнень до Закону про технопарки:

1) у складі кожного технопарку створюється *спеціалізована венчурна фінансово-кредитна установа*, яка здійснює кредитування інноваційних проектів суб'єктів малого підприємництва;

2) формування активів такої установи здійснюється за рахунок коштів, одержуваних технопарками, що функціонують у формі юридичної особи або керівними органами технопарків, які діють у складі об'єднання юридичних осіб, внаслідок пільгового оподаткування виконавців їх інноваційних проектів. З наявних у їх розпорядженні 50 % коштів, отриманих від виконавців проектів, щонайменше 25 % має зараховуватися на спеціальні рахунки венчурних фінансово-кредитних установ;

3) надання кредитів здійснюється на конкурсній основі для учасників технопарків та їх спільних підприємств. Для отримання кредиту не потрібно надання застави чи інших способів її забезпечення. Кредити надаються на безвідсотковій основі з урахуванням інфляційної індексації та можуть бути повними, а у разі відсутності у фінансово-кредитної установи необхідних для покриття всіх витрат за інноваційним проектом коштів, частковими;

4) необхідною умовою надання кредиту є державна реєстрація інноваційного проекту учасника чи спільного підприємства технопарку, який має статус суб'єкта малого підприємництва. У разі, коли засновником спільного підприємства технопарку або його учасника є юридична особа, яка не має статусу суб'єкта малого підприємництва, кредитування за вищевикладеною схемою не надається.

Кредитування інноваційних проектів за вищевикладеною схемою може сприяти вирішенню однієї з

наболілих проблем інноваційного сектору економіки, пов'язаної зі становленням та подальшим розвитком ринку венчурного капіталу в Україні. Вимагають уточнення та основні цілі діяльності технопарків. Звісно ж, крім реалізації інноваційних проектів до них має приєднатися і підтримка суб'єктів малого інноваційного підприємництва. Вирішення поставленого завдання бачиться не лише у створенні спеціалізованих венчурних інноваційних фінансово-кредитних установ, а й у зміні функціональних можливостей технологічних парків. У структурі кожного з технопарків незалежно від їхньої форми повинні створюватися інноваційні бізнес-інкубатори, основною метою яких є:

а) надання послуг суб'єктам малого інноваційного підприємництва щодо складання бізнес-планів та оформлення інших документів, необхідних для державної реєстрації інноваційних проектів;

б) передача в оренду за пільговими ставками офісних та інших приміщень, необхідних для реалізації інноваційних проектів суб'єктів малого підприємництва, які мають статус учасників чи спільних підприємств технопарків. Технологічний парк – юридична особа або керівний орган технопарку зобов'язаний витратити не менше 10 % фінансових коштів, отриманих внаслідок пільгового оподаткування виконавців інноваційних проектів, на придбання чи матеріально-технічну підтримку приміщень, що передаються в оренду;

в) надання допомоги суб'єктам малого підприємництва у пошуку інвесторів їх інноваційних проектів;

г) проведення навчальних семінарів з питань організації та здійснення інноваційної діяльності суб'єктів малого підприємництва.

В організаційно-правовому плані бізнес-інкубатори повинні функціонувати у складі технологічного парку, що діє у формі юридичної особи, або керівного органу технопарку – об'єднання юридичних осіб.

Висновки. Для оптимізації надання такого виду фінансової підтримки інноваційної діяльності як кредитування пропонується законодавчо визначити пільговий період погашення кредитів, виданих суб'єктам інноваційної діяльності. З метою формування дієвого механізму надання такого виду фінансової підтримки інноваційної діяльності, як надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів, потрібно законодавчо передбачити відповідальність держави за зобов'язаннями державних інноваційних фінансово-кредитних установ. Ефективним та нереалізованим в законодавстві України є такий вид фінансової підтримки інноваційної діяльності, як купівля (з бюджетних коштів) основних фондів, необхідних для реалізації інноваційних про-

ектів, з їх подальшою передачею у фінансовий лізинг виконавцям цих проектів. Для підтримки інноваційної діяльності суб'єктів малого підприємництва пропонується зобов'язати на законодавчому рівні всі технологічні парки, що входять до спеціального ре-

жиму, передбаченого законом, створити спеціалізовані фінансово-кредитні установи, які повинні здійснювати кредитування на пільгових умовах суб'єктів малого інноваційного підприємництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
2. Питання Державної інноваційної фінансово-кредитної установи: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 червня 2000 р. № 979. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-2000-п#n14>.
3. Глібко С. В., Розгон О. В., Георгієвський Ю. В. та ін. Правове забезпечення Національної інноваційної системи у сучасних умовах: монографія / за ред. С. В. Глібка, О. В. Розгон. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2020. 360 с.
4. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16 липня 1999 р. № 991-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>.
5. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2016 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

REFERENCES

1. Law of Ukraine on Innovative Activity, No. 40-IV (2002, July 4). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> [in Ukrainian].
2. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the Issue of the State Innovative Financial and Credit Institution, No. 979 (2000, June 15). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-2000-п#n14> [in Ukrainian].
3. Hlibko, S. V., Rozghon, O. V. & Heorhiievskiy, Yu. V. et. al. (2020). *Legal support of the National Innovation System in modern conditions*. Hlibko, S. V. & Rozghon, O. V. (Eds.). Kharkiv: NDI prav. zabezp. innovats. rozvytku NAPrN Ukrainy [in Ukrainian].
4. Law of Ukraine on the Special Regime of Innovative Activity of Technology Parks, No. 991-XIV (1999, July 16). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text> [in Ukrainian].
5. Law of Ukraine on Scientific and Scientific and Technical Activity, No. 848-VIII (2016, November 26). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> [in Ukrainian].

VYSOTSKY DMYTRO

PhD in Law, doctoral student of the State University «Institute of Economic and Legal Research named after V.K. Mamutov NAS of Ukraine»

LEGAL SECURITY OF STATE SUPPORT OF INNOVATIVE ACTIVITIES

Problem setting. The need to transition the economy of Ukraine to an innovative model of further development is dictated by the realities of today. The unsatisfactory state of innovative activity of the majority of economic entities of Ukraine is primarily explained by the limited financial resources aimed at investing in the implementation of innovative projects. The regulatory and legal acts adopted over the last several decades, which determine the legal basis of state support for innovative activity, do not contain an effective legal mechanism for providing subjects of innovative activity with affordable financial and other support for innovative projects. The main legislative acts in the field of innovative activity are unclear and inconsistent, which makes it impossible for economic entities to receive financial support for the implementation of their innovative projects.

Purpose of the research is to study the problems of legal support of state support for innovative activities and the development of legislative proposals to improve such types of state support for subjects of innovative activity as financial support for the implementation of innovative projects and preferential taxation.

Analysis of recent researches and publications. The study of the legal provision of state support for innovative activities is devoted to the works of various authors, in particular: Yu.E. Atamanova, S.V. Hlibko, O.V. Rozgon,

Yu.V. Georgievskogo and others. However, the majority of research is purely economic in nature and is not closely “linked” to current national and foreign legislation.

Article’s main body. The article is devoted to the main problems of legal support of state support for innovative activities. The work examines the main types of financial and tax support for subjects of innovative activity. Certain “gaps” were identified in the Law of Ukraine “On Innovative Activities” in terms of defining the legal mechanism for providing such type of financial support for innovative activities as crediting innovative projects. The author of the article established the inconsistency of the provisions of the Charter of the State Innovative Financial and Credit Institution with the main purpose of this type of financial support for innovative activities, such as the provision of state guarantees to banks providing loans for innovative projects. Legislative proposals have been developed to improve certain types of financial support for innovative activities, such as preferential lending, provision of state guarantees to commercial banks that provide loans for innovative projects, property insurance for the implementation of innovative projects, and financial leasing. It is proposed to improve the legislative criteria for competitive selection of innovative projects with the aim of providing certain types of financial support to subjects of innovative activity.

The article analyzes the peculiarities of the legal regime of state support for innovative activities of technology parks. The imperfection of the types of state support for the innovative activity of technological parks, which are provided for by the current legislation of Ukraine, has been established, namely:

1) lack of clear legal regulation of the targeted use by the management bodies of technology parks of funds received by them as a result of providing targeted subsidies to participants of technology parks for the implementation of innovative projects;

2) the uncertainty of the order and criteria for accepting new participants into the technology parks through the conclusion of agreements on joint activities, which may have negative consequences in the form of discrimination of subjects of innovative activity;

3) the absence of special conditions in the current legislation of Ukraine for agreements on joint activities, which are concluded between the participants of technology parks and their management bodies;

4) the inadmissibility of the conditions for the creation of joint ventures, the founders of which can be technological parks, their participants and other natural or legal entities, for the majority of subjects of small innovative entrepreneurship;

5) the absence of the main goal of the activity of technological parks in the Law of Ukraine “On the Special Regime of Innovative Activities of Technological Parks”, which should be to create conditions for supporting the innovative activities of small business entities.

Conclusions and prospects for the development. In order to optimize the provision of this type of financial support for innovative activity as lending, the author proposed to legally determine the grace period for the repayment of loans issued to subjects of innovative activity. In order to form an effective mechanism for providing this type of financial support for innovative activities, such as providing state guarantees to commercial banks that provide credit to priority innovative projects, it is necessary to legislate state responsibility for the obligations of state innovative financial and credit institutions. Effective and unimplemented in the legislation of Ukraine is such a type of financial support for innovative activities as the purchase (from budget funds) of fixed assets necessary for the implementation of innovative projects, with their subsequent transfer to financial leasing to the executors of these projects. In order to support the innovative activities of small business entities, it is proposed to oblige at the legislative level all technology parks that are included in the special regime provided for by law to create specialized financial and credit institutions that must provide loans on preferential terms to small innovative entities entrepreneurship.

Key words: innovative activity, innovative project, financial support, lending, financial leasing, preferential taxation, technology park.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Висоцький Д. С. Правове забезпечення державної підтримки інноваційної діяльності. *Право та інновації*. 2023. № 2 (42). С. 108–114.